

Dvacátá třetí Mezinárodní olympiáda v lingvistice

Bukurešť (Rumunsko), 26. července – 2. srpna 2026

Řešení úloh soutěže jednotlivců

Úloha č. 1. Samohlásky (V): $[i, u, ə, a] \leftrightarrow \langle i, u, e, a \rangle$.

Souhlásky (C):

- neznělé okluzivy (T): $\langle p, t, c, k, q \rangle$

← $[p, t, c, k, q]$

* před V nebo Z

* pokud jsou prodloužené
(v pořadí T.T)

← $[p^h, t^h, c^h, k^h, q^h]$

* před S

* na konci slova

- znělé frikativy (Z):

$[v, ʒ, z, ʁ, ʁ] \rightarrow \langle v, l, s, g, r \rangle$

Mezi T a Z (v libovolném pořadí) se píše $\square$.

- sonory (N): $[m, n, ŋ, j] \leftrightarrow \langle m, n, ng, y \rangle$

- neznělé frikativy (S): $[f, ʃ, s, x, ɣ]$

→ $\langle v, l, s, g, r \rangle$

* po S

* po T

* před T

→ $\langle vv, ll, ss, gg, rr \rangle$

* mezi dvěma V

* mezi V a N

(v libovolném pořadí)

* před S

Přízvučné schéma:

- Pokud je první slabika (C)VC, (a) nese přízvuk; v opačném případě druhá slabika nese přízvuk.
- Přízvuk pak nese každá druhá slabika počínaje první přízvučnou slabikou – s výjimkou té poslední.

- Pokud (C)V nese přízvuk: ${}^i(C_1)V.C_2 \rightarrow$
 $\begin{cases} {}^i(C_1)V:C_2 & (\text{jestli } V = a, i, u) \\ {}^i(C_1)VC_2.C_2 & (\text{jestli } V = ə) \end{cases}$

- Pouze v OCJ:
 $\dots(C)VC.{}^i(C)V.(C)V(C)\dots \rightarrow$
 $\dots{}^i(C)VC.(C)V.{}^i(C)V(C)\dots$ (schéma je obnoveno).

1.	$[{}^i məʃ. qu. {}^i ʒəʒ. ʒi. {}^i uχ. ta]$	melquleliurta	(NZ)
2.	$[qa. {}^i ja. pix. {}^i ka. ni]$	qayapigkani	
3.	$[ta. {}^i ʃi. χa q^h]$	tallirraq	
4.	$[{}^i kəx. sa. {}^i ʃ. ku. ta q^h]$	keggsailkutaq	
5.	$[{}^i cup. ʁa. {}^i ʃax. tu q^h]$	cup'gallagtuq	

(b)

6.	aartartuq	$[a. {}^i aχ. taχ. tu q^h]$	(NZ)
7.	akekataki	$[a. {}^i kək. ka. {}^i ta. ki]$	
8.	negavgun	$[nə. {}^i ʁav. ʁun]$	
9.	atasuak	$[a. {}^i ta. zu. ak^h]$	
10.	ner'ciquq	$[{}^i nək. ci. qu q^h]$	
11.	alikenritaqa	$[a. {}^i ʒi. kən. {}^i ki. ta. qa]$	(OCJ)
		$[a. {}^i ʒi. kən. xi. {}^i ta. qa]$	
12.	neqlinrrarmek	$[{}^i nəq^h. ʃin. {}^i χaχ. mək^h]$	

Úloha č. 2.

- (a) 1. **kpêdê** — C. *ořech, který zčerná smažením*
2. **kpêdêkpêdê** — A. *černý*
3. **kpaapî ntóó** — B. *extrémně bílý*
4. **kpaapî tp:oo** — G. *mládě kakadua bílého*
5. **nkéli tp:oo** — D. *malá loď*
6. **tpile kpaapîkpaapî** — F. *něco bílého*
7. **yi yââ taataa** — E. *strom má červené listy*
8. **chêêpî mbwii miyó** — M. *dva dlouhé tenké kameny*
9. **kinikini** — K. *mastný*
10. **lîmî k:ii** — N. *rychle („jako blesk“)*
11. **mty:aamty:aa** — P. *sladký*
12. **mty:aa wee** — H. *včela*

- (b) 28. **k:ii** —
• *banánovník*
• *jako, podobně*
29. **kpaapî** — *kakadu bílý*
30. **kîgha** — *zralý*
31. **mty:aa** — *med*
32. **nkéli dnye** — *angličtina*
33. **ngwolo** — *oko*
34. **kémi kîgha nt:uu** — *zralé mango*

- (d) 35. **kpaapî tp:oo kpaapî tp:oo** — V. (*mladý pyskoun vlnkovaný (druh ryby)*)
36. **mbóó** — II. (*nebe*)
37. **mbóó nté** — VI. (*(světle) modrá* [doslova ‚jako nebe‘])
38. **mbóó p:uu nkéli** — IV. (*letadlo* [doslova ‚loď na nebi‘])
39. **pê pê** — I. (*mnohonožka*)
40. **taa** — III. (*červený papoušek*)

- (e) Názvy základních barev (černá, bílá, červená) jsou tvořeny reduplikací podstatných jmen označujících předměty dané barvy. Zbylé barvy (zelená, žlutá, modrá) jsou vyjádřeny pomocí přirovnání (jako čerstvé listy stromu, ‚jako zralý banán‘).

13. **nkéli chêêpî pââ** — I. *kusy železa*
14. **nkéli pi** — J. *Evropan, cizinec*
15. **tpile wee** — L. *hmyz*
16. **yi mbwii** — O. *klacek*
17. **kémi nt:uu** — Y. (*nezralé*) *mango*
18. **k:ii miyó** — X. *dva banánovníky*
19. **nkéli mbwaa** — Q. *alkoholický nápoj*
20. **ngwolo nt:uu** — S. *oční bulva*
21. **mbwaa** — Z. *voda*
22. **mwi pê** — U. *střevní červ*
23. **tpile pê k:ii kîgha nt:uu k:ii** — AA. *žlutý had*
24. **pi mbwii** — V. *vysoký štíhlý člověk*
25. **pi ntóó** — R. *mrtvola*
26. **tpile pê yi kuu yââ k:ii** — T. *zelený had*
27. **yi pââ** — W. *kmeny stromů*

- (c) BB. (*jeho*) *syn* — **tp:oo**
CC. *zelený* — **yi kuu yââ k:ii**
DD. *omastek* — **kini**
EE. *čerstvý, syrový* — **kuu**
FF. (*nezralé*) *ovoce* — **nt:uu**
GG. *černoch* — **pi kpêdêkpêdê**
HH. *Rosselův ostrov* — **Yéli**

Úloha č. 3. Tvary množných čísel podstatných jmen nejsou odvozeny z tvarů jednotných čísel pravidelnými vzory.

Zájmena:

- ki=** — 1. os. jedn. č.
- kia=** — 2. os. jedn. č.
- nu=** — 3. os. jedn. č.

Sloveso:

- **kmen**-**kura**: realis (minulý čas)
- **kmen**-**rii**: irrealis (budoucí čas)

Ukazovací zájmena (D):

- iina** — jedn. č.
- iipi** — životné mn. č.
- iimi** — neživotné mn. č.

Slovosled (realis):

- $S \ V \ \begin{pmatrix} O \ (IO) \\ (IO) \ O \end{pmatrix}$ (S — podmět, V — přísudek, O — předmět, IO — předmět nepřímý)
- D N (N — podstatné jméno)
- X Y (X — majitel, Y — vlastněné)
- $D_X \ Y \ X$

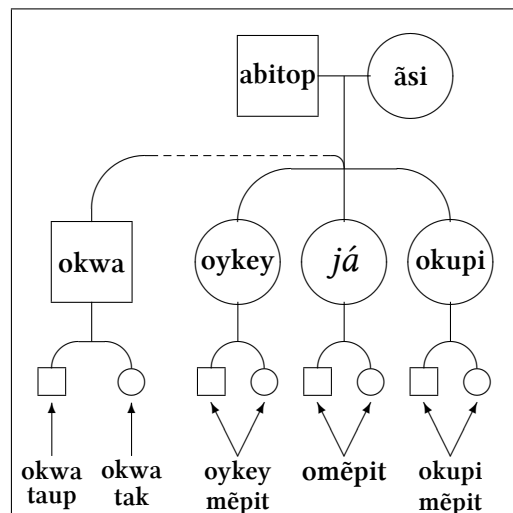
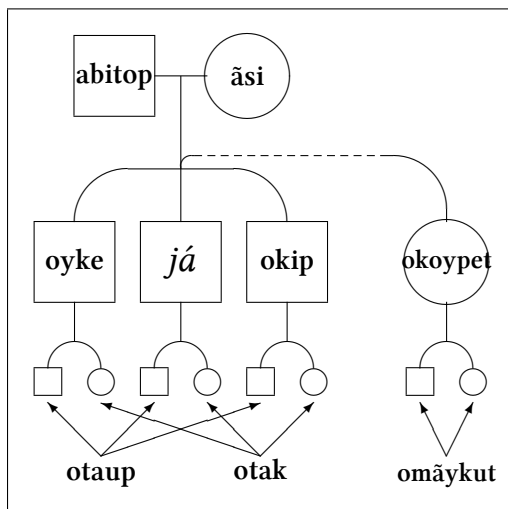
Slovosled (irrealis): jmenná skupina, která bezprostředně následuje sloveso, je zcela nebo částečně posunuta.

realis	→	irrealis
S V N	→	S N V
S V X Y	→	S X Y V
S V D N	→	S D V N
S V D_X Y X	→	S D_X Y V X
(v této úloze se nevyskytuje)	→	S D_Y V X Y
(v této úloze se nevyskytuje)	→	S D_Y V D_X Y X

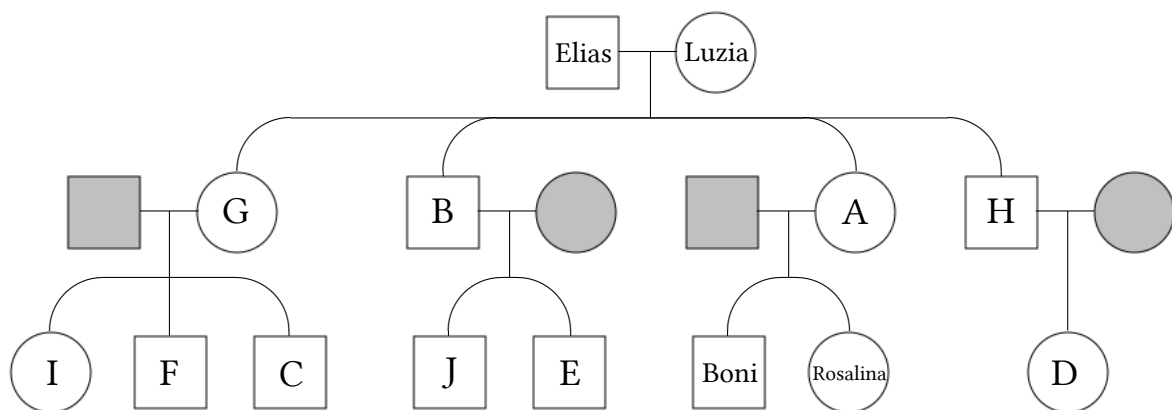
- (a) 17. **kia=iipi siwiirarii miisaji paajuuyaapi** — Navštívíš tyto učitele ženy.
 18. **nu=nikikura Leo paapaaja** — (On(a)) viděl(a) rybu Lea.
 19. **ki=iina masiitiirii miisaji iimina** —
Prodám tuto kánoi ženy.
Prodám této ženě kánoi.
 20. **ki=iipi kariiniirii iina mira ikwani** — Postarám se o tyto děti tohoto muže.
- (b) 21. *Koupil(a) jsi kánoe těchto dětí.*
kia=masiikura iipi iiminaka mira
 22. *Přetrhneš provaz učitele.*
kia=paajuuyaana iiyii isikirii
 23. *Koupím dům těchto žen.*
ki=iipi iita masiirii iitimira
 24. *(On(a)) prodá Emě tyto knihy.*
nu=iimi masiitiirii simiimiya Ima
nu=Ima masiitiirii iimi simiimiya
 25. *Opravím tuto kánoi těchto mužů.*
ki=iina irikatajuurii iipi iimina ikwaniwiya

Úloha č. 4.

starší bratr $\equiv$ starší bratranec starší sestra $\equiv$ starší sestřenice
mladší bratr $\equiv$ mladší bratranec mladší sestra $\equiv$ mladší sestřenice

(a)

(b) Boni > Rosalina > 10 (D) > 5 (I) > 6 (F) > 8 (J) > 9 (E) > 7 (C)

- (c) (i) oykey mēpit
(ii) oykey
(iii) okoypet
(iv) okip
(v) okwa
(vi) otak

Úloha č. 5. Pravidla:

- Slovosled: přísluvečné určení času sloveso.

- Vid/Čas:

vid	nedokonavý (činnost je dlouhodobá)	dokonavý (činnost je krátkodobá)
čas	– ne-minulý čas (<i>teď je volám</i>) – minulý čas (<i>před týdnem jsem je volal</i>)	– (nedávný) minulý čas (<i>včera jsem je zavolal</i>) – minulý čas (<i>před týdnem jsem je zavolal</i>)

- Struktura slovesného tvaru:

- předmět:

vid	nedokonavý	dokonavý
1. os. jedn. č.	wo-	zw-
1. os. mn. č.	n-	nzn-
2. os. mn. č.	e-	th-
3. os. mn. č.		

- kořen:

vid	nedokonavý	dokonavý
<i>vidět</i>	-mar-	-mar-
<i>vracet</i>	-brig-	-brim-
<i>držet</i>	-fath-	-faf-
<i>potkávat</i>	-wagr-	-waf-
<i>volat</i>	-bräkn-	-s-

- vid = dokonavý: -ä- (-äCa- > -eCa-;
C je souhláska)

- vid = nedokonavý: -w-

- čas = minulý čas (*před týdnem*): -a-

- podmět:

1. os. jedn. č.	-é (-aé > -a)
1. os. mn. č.	-e (-ae > -ake)
2. os. mn. č. = 3. os. mn. č.	-th (-wth > -wrth)

Odpovědi:

- (a) 15. *Včera jste mě podrželi.* **kayé zwefafth**
 16. *Před týdnem jsem vás zavolal.* **nümä thäsa**
 17. *Ted' mě držíte.* **zena wofathwrth**
 18. *Před týdnem nás potkali.* **nümä nznewafath**

- (b) 19. **nümä nbrigwath** *Před týdnem jste nás vraceli.*
Před týdnem nás vraceli.
 20. **kayé thefafé** *Včera jsem vás podržel.*
Včera jsem je podržel.
 21. **nümä emarwa** *Před týdnem jsem vás viděl.*
Před týdnem jsem je viděl.
 22. **kayé nznäbrimth** *Včera jste nás navrátili.*
Včera nás navrátili.